

► Bolesti srčanih zalistaka

Srčani su zalisci složene strukture koje su smještene između pretkljetki i kljetki srca te između kljetki i velikih arterija koje izlaze iz srca. Ukupno postoje četiri srčana zaliska. Oni imaju funkciju ventila, odnosno u određenom se trenutku srčanog ciklusa otvaraju ili zatvaraju te na taj način omogućuju propuštanje krvi u sljedeću srčanu šupljinu ili onemogućuju povrat krvi u prethodnu srčanu šupljinu.

Za normalnu funkciju srčanih zalistaka nužna je i normalna struktura i funkcija ostalih dijelova srca.

Bolesti srčanih zalistaka dovode do poremećaja ventilne funkcije. Ako kroz oštećeni srčani zalistak krv otežano prolazi zbog suženja, riječ je o **stenozi**, a ako oštećenje zaliska dovodi do povrata krvi unatrag zbog nedostatnog zatvaranja zaliska, riječ je o **insuficijenciji**. Srce zbog navedenih oštećenja srčanih zalistaka radi pod većim opterećenjem te vremenom dolazi do proširivanja i popuštanja srca.

Najčešći uzrok oštećenja srčanih zalistaka danas su degenerativne promjene koje nastaju starenjem, upalne bolesti srčanih zalistaka, koronarna bolest, bolesti srčanog mišića, prirodene srčane greške te se rijetko pojavljuju u sklopu nekih nasljednih bolesti.

Reumatska bolest srčanih zalistaka koja nastaje kao posljedica preboljene reumatske vrućice danas se javlja rjeđe nego ranije, zbog dobre organizacije prevencije

recidiva reumatske vrućice i ispravnog liječenja streptokoknih infekcija (penicilin).

Simptomi ovise o tome koji je zalistak kako i u kojoj mjeri oštećen, o pripadajućoj srčanoj bolesti te o očuvanosti srčane funkcije.

U početku se najčešće javlja otežano disanje u naporu, a kasnije i u mirovanju, pritisak u prsima, poremećaj srčanog ritma, poremećaj svijesti, oticanje nogu i trbuha, kašalj i pojava krvi u ispljuvku.

U dijagnozi je neizostavna anamneza o tegobama i ranijim bolestima, nalaz tipičnih srčanih šumova te ultrazvuk srca, kojim se osim uvida u oštećenje srčanog zaliska određuje i težina bolesti.

U slučaju potrebe za preciznijom procjenom srčanih struktura i težinom srčane greške, radi se transezofagijski ultrazvuk te kateterizacija srca.

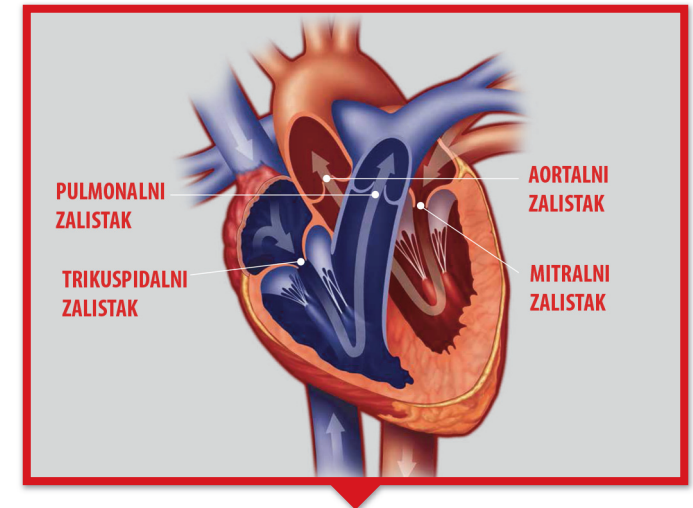
Iako bolest srčanih zalistaka može nastati naglo te se burno manifestirati akutnim zatajenjem srca, proces oštećenja i pogoršanja bolesti zalistaka u pravilu je postupan i spor. Potrebne su redovite periodične kontrole radi procjene eventualnog pogoršanja težine oštećenja.

Liječenje teških srčanih grešaka praktički je operativno.

Umjesto bolesnog zaliska ugrađuje se umjetni mehanički ili biološki zalistak.

Iako se oštećenja srčanih zalistaka ne mogu izliječiti lijekovima, oni usporavaju pogoršanje srčane funkcije i osnova su liječenja svih bolesnika.

Nakon ugradnje umjetnog mehaničkog zaliska potrebno je doživotno liječenje lijekovima koji sprječavaju stvaranja ugrušaka (varfarin). Zbog povećane vjerojatnosti naseljavanja mikroorganizama na umjetne zaliske, kod svakog planiranog invazivnog zahvata nužna je i antibiotska zaštita (stomatološki zahvati, mali i veliki kirurški zahvati).

Autor: **Dalibor Cukon**, doktor medicine, specijalist internist

Recenzija: **Roberta Katačić**, doktorica medicine, magistra javnog zdravstva

